

ADVIES Nr. 1.580

Zitting van dinsdag 21 november 2006

- Betaald educatief verlof – Ontwerp van wettelijke bepalingen tot wijziging van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen
- Betaald educatief verlof – Ontwerp van koninklijk besluit – Maximum aantal uren – Overgangsregeling

x x x

2.222-1
2.225-1

ADVIES Nr. 1.580

Onderwerp : - Betaald educatief verlof – Ontwerp van wettelijke bepalingen tot wijziging van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen
- Betaald educatief verlof – Ontwerp van koninklijk besluit – Maximum aantal uren – Overgangsregeling

De heer P. VANVELTHOVEN, minister van Werk, heeft op 20 oktober 2006 de Nationale Arbeidsraad om advies verzocht over een aantal bepalingen tot wijziging van sommige artikelen van afdeling 6 - toekenning van betaald educatief verlof in het kader van de voortdurende vorming van de werknemers - van hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen.

Aangezien het in de bedoeling ligt de voornoemde bepalingen op te nemen in een wetsontwerp houdende diverse dringende bepalingen, werd de Raad verzocht een spoedadvies uit te brengen (voor 20 november 2006).

Daarnaast heeft de heer P. VANVELTHOVEN, minister van Werk, bij brief van 31 oktober 2006 de Nationale Arbeidsraad verzocht een advies uit te brengen over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 september 2006 dat het (wettelijk) maximum aantal uren betaald educatief verlof dat een werknemer per schooljaar kan nemen, heeft verminderd.

Aangezien het voorgelegde ontwerp de juridische basis moet verschaffen aan een reeds toegepaste praktijk, werd de Raad verzocht zo vlug mogelijk (voor 27 november 2006) een advies uit te brengen.

De commissie Individuele Arbeidsverhoudingen werd met de bespreking van deze dossiers belast.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 21 november 2006 het volgende advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAGEN

A. De adviesaanvraag van 20 oktober 2006

De heer P. VANVELTHOVEN, minister van Werk, heeft op 20 oktober 2006 de Nationale Arbeidsraad om advies verzocht over een aantal bepalingen tot wijziging van sommige artikelen van afdeling 6 - toekenning van betaald educatief verlof in het kader van de voortdurende vorming van de werknemers - van hoofdstuk IV van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen.

Die bepalingen hebben tot doel uitvoering te geven aan de beslissing van de ministerraad van 20 juli 2006 die een structurele oplossing voor de financiële moeilijkheden van het stelsel van het betaald educatief verlof beogen.

In dit kader gaat de voorgestelde wetswijziging over op het principe dat voortaan de betalingen zullen gebeuren in functie van de beschikbare middelen, met vooraf vastgestelde deel-enveloppes per type opleiding.

Het budget zal ten laste zijn van werkgeversbijdragen en staats-tussenkomst volgens de verdeling 50/50. Het zullen de sociale partners zijn die, in het kader van het interprofessioneel akkoord, een voorstel zullen doen inzake bijdragevoet; bij gebrek aan voorstel van hunnentwege, zal de Koning het bedrag van de bijdrage bepalen, na advies van de Nationale Arbeidsraad. De RSZ zal elk jaar de verwachte opbrengst ramen van deze bijdragevoet. Hetzelfde bedrag wordt dan eveneens ingebracht door de federale overheid. Dit globaal bedrag zal dan gebruikt worden om het schooljaar te betalen dat afliep in het kalenderjaar dat twee jaar aan het bewuste budgettaire jaar voorafgaat. Dit mechanisme is ingeschreven in artikel EV3 van het ontwerp van wet, dat op 1 januari 2008 in werking treedt.

Het artikel EV2 machtigt de Koning om voor de opleidingen gevolgd vanaf het schooljaar 2005-2006 de terugbetaling te beperken tot een forfaitair bedrag dat kan variëren naargelang het type opleiding. Op basis van een voorstel van de sociale partners in een interprofessioneel akkoord bepaalt de Koning wat dient verstaan te worden onder type opleiding en welk percentage van het in het begrotingsjaar beschikbare middelen aan elk type van opleiding wordt toegewezen. Bij gebrek aan voorstel van de sociale partners in een interprofessioneel akkoord, kan de Koning deze elementen zelf bepalen.

Bovendien kunnen de sociale partners in het kader van een interprofessioneel akkoord voorstellen doen aangaande het soort opleidingen dat toegelaten is in het kader van het educatief verlof (de lijst uitbreiden of beperken) en het maximaal aantal uren dat voor elk soort opleidingen kan terugbetaald worden. Bij gebrek aan voorstel van de sociale partners in een interprofessioneel akkoord, kan de Koning de maxima wijzigen voor de schooljaren vanaf het schooljaar 2007-2008 en beginnend in een kalenderjaar waarop geen interprofessioneel akkoord van toepassing is. Dit is opgenomen in artikel EV1 van het ontwerp van wet.

Verder wordt in artikel EV1, 1° de verhoging van het maximum aantal uren educatief verlof in geval van samenvallende les- en werkuren opgeheven (van toepassing op de opleidingen die gevolgd worden vanaf het schooljaar 2007-2008).

Het artikel EV5 voorziet een verkorting van de indieningstermijn van de schuldvordering. De werkgever zal maar één jaar de tijd hebben in plaats van twee jaar (van toepassing op de opleidingen die gevolgd worden vanaf het schooljaar 2007-2008).

Aangezien het in de bedoeling ligt de voornoemde bepalingen op te nemen in een wetsontwerp houdende diverse dringende bepalingen, wordt de Raad verzocht een spoedadvies uit te brengen (voor 20 november 2006).

B. De adviesaanvraag van 31 oktober 2006

Daarnaast heeft de heer P. VANVELTHOVEN, minister van Werk, bij brief van 31 oktober 2006 de Nationale Arbeidsraad verzocht een advies uit te brengen over een ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van een koninklijk besluit van 1 september 2006¹ dat het (wettelijk) maximum aantal uren betaald educatief verlof dat een werknemer per schooljaar kan nemen, heeft verminderd.

Het ontwerp van koninklijk besluit voorziet een overgangsmaatregel, ingegeven door de motivatie dat binnen het kader van de budgettaire beperkingen opgelegd aan het betaald educatief verlof, de minder geschoolde werknemers, die nog geen diploma of getuigschrift hebben en dit enkel kunnen behalen door een opleiding te volgen die over meerdere jaren is gespreid, moeten worden bevoordeeld.

Meer in het bijzonder, gelden voor de er in opgesomde categorieën van werknemers de vanaf 1 september 2006 verlaagde maxima voor het aantal uren betaald educatief verlof dat een werknemer per schooljaar kan nemen, niet, maar blijven de in artikel 111, §1 tot §5, van de herstelwet van 22 januari 1985 opgenomen maxima van toepassing.

De maxima voorzien in artikel 111 van de herstelwet van 22 januari 1985 blijven behouden indien cumulatief voldaan is aan de volgende voorwaarden :

- 1° het betreft een opleiding die deel uitmaakt van een meerjarige cyclus;
- 2° die opleidingscyclus is ten laatste aangevat in het schooljaar 2006-2007; en
- 3° het betreft één van de in het ontwerp van koninklijk besluit opgesomde opleidingen, namelijk
 - ofwel, een opleiding in het secundair onderwijs of in sociale promotie die leidt tot een diploma van hoger secundair onderwijs (Vlaamse Gemeenschap) of getuigschrift van hoger secundair onderwijs (Franse Gemeenschap), voor zover de werknemer nog geen diploma of getuigschrift van hoger secundair onderwijs heeft;

¹ Koninklijk besluit tot wijziging van sommige bepalingen inzake toekenning van betaald educatief verlof in uitvoering van artikel 111, § 7, van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen.

- ofwel, een opleiding basiseducatie, erkend door de erkenningscommissie, voor zover de werknemer nog geen diploma of getuigschrift van hoger secundair onderwijs heeft;
- ofwel, een opleiding in het hoger onderwijs die leidt tot de graad van bachelor of master of tot een diploma of getuigschrift van het hoger onderwijs voor sociale promotie voor zover de werknemer nog geen gelijkwaardig diploma van hoger onderwijs heeft;
- ofwel, een opleiding georganiseerd door een Hoger Instituut voor permanente vorming en erkend door de erkenningscommissie, voor zover de werknemer nog geen gelijkwaardig diploma van hoger onderwijs heeft.

Aangezien het voorgelegde ontwerp de juridische basis moet verschaffen aan een reeds door de Dienst Educatief Verlof van de FOD WASO toegepaste praktijk, wordt de Raad verzocht zo vlug mogelijk (voor 27 november 2006) een advies uit te brengen.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Nationale Arbeidsraad heeft een bespreking gewijd aan de hem voor advies voorgelegde teksten.

A. Met betrekking tot het ontwerp van wet

De Raad neemt akte van de voorgestelde ontwerpbevestigingen, die tot doel hebben uitvoering te geven aan de beslissingen van de ministerraad en een structurele oplossing willen bieden voor de financiële problemen van het stelsel van het betaald educatief verlof.

De Raad wenst thans die voorstellen niet te behandelen omdat het vraagstuk van het betaald educatief verlof ter bespreking staat in de lopende onderhandelingen met het oog op het eerstkomende interprofessioneel akkoord.

B.

Met betrekking tot het ontwerp van koninklijk besluit

1. Beschouwingen vooraf

De Raad herinnert eraan dat de overgangsmaatregel waarover hij wordt geraadpleegd een afwijking vormt op de vermindering van de uren educatief verlof die vanaf september 2006 van toepassing is.

Hij stelt vast dat die vermindering samen met de forfaitaire terugbetaling van de lonen deel uitmaakt van de maatregelen die de regering recent heeft genomen om het financieel tekort in het stelsel van het betaald educatief verlof terug te dringen.

Wat die maatregelen betreft, wijst de Raad erop dat hij over de invoering van het principe van de forfaitaire terugbetaling, ingevoerd bij de programmawet van 27 december 2005, nooit geraadpleegd werd en dat hij over de vermindering van het aantal verlofuren, in volle vakantieperiode, verzocht werd binnen de 14 dagen advies uit te brengen. Wat die laatste consultatie betreft, heeft de Raad in de loop van de maand september een brief gericht tot de minister van Werk waarin hij die gang van zaken betreurt.

Hoewel de Raad niet over de voornoemde maatregelen werd geconsulteerd, wil hij er toch op wijzen dat hij in het recente verleden voorstellen heeft naar voor gebracht die een besparing in het stelsel tot gevolg kunnen hebben. De Raad vestigt in dit verband de aandacht op zijn advies nr 1367 van 17 juli 2001 waarin hij ter uitvoering van het IPA van 2000 een aantal denksporen heeft naar voor gebracht met het oog op de optimalisering van de opleidingen en het advies nr 1412 van 10 juli 2002 waarin die denksporen zijn geconcretiseerd.

De Raad meent dat die voorstellen van nut kunnen zijn bij de aan de gang zijnde besprekingen met het oog op het volgende IPA.

2. Beginselstandpunten

De Raad stelt vast dat de voorgestelde overgangsmaatregel tot doel heeft bepaalde werknemers die tijdens de vorige jaren of dit schooljaar een meerjarenopleiding aangevat hebben, in de mogelijkheid te stellen deze te beëindigen volgens de uren die vóór september 2006 van toepassing waren.

Dienaangaande wijzen de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen erop dat het stelsel van het educatief verlof sedert jaren kampt met groeiende financiële tekorten. Om dit probleem het hoofd te bieden, heeft de regering, die samen met de werkgevers het stelsel financiert, vorige zomer dringend enkele maatregelen genomen, die een eerste stap zijn in de richting van de gezondmaking van het stelsel. Naast de beperking van het aantal verlofuren was er ook de forfaitaire terugbetaling van de lonen, die op de financiële lasten van de ondernemingen zal wegen.

Tegen die achtergrond is de thans voorgestelde overgangsmaatregel volgens die leden een onredelijke beslissing die vanuit het oogpunt van een doeltreffend financieel management niet te rechtvaardigen valt. Die leden kunnen dan ook niet akkoord gaan met een dergelijke stap terug die van aard is de toekomstige financiering van het stelsel verder te hypothekeren.

Hoewel er structurele maatregelen genomen moeten worden om het stelsel van het educatief verlof te vrijwaren, blijven de leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen zich verzetten tegen elke besparingsmaatregel die haaks staat op de beleidsdoelstellingen van de overheid om de deelname van volwassenen aan opleiding en onderwijs te verhogen.

Vanuit die bekommernis staan die leden dan ook positief ten opzichte van de voorgestelde overgangsmaatregel die, zij het in een beperkte mate, toelaat dat werknemers reeds genomen engagementen in het kader van opleiding en vorming kunnen voortzetten.

Zij merken tenslotte op dat wanneer de besparingsmaatregelen op 1 september 2006 zijn ingegaan, de werkgevers reeds verlof hadden toegekend en de werknemers zich reeds hadden ingeschreven op basis van de voorheen geldende regels en dat aldus bij alle betrokkenen verkeerde verwachtingen zijn gewekt. Om dit te vermijden, dringen zij erop aan dat nieuwe maatregelen steeds tijdig genomen worden en dat ze zeker niet met terugwerkende kracht worden ingevoerd.

3. Bemerkings bij de artikelen

Zonder afbreuk te doen aan de voornoemde beginselstandpunten heeft de Raad een onderzoek gewijd aan de artikelen van het ontwerp.

Hij wil twee bemerkingen maken bij artikel 1 van het ontwerp van koninklijk besluit, dat er toe strekt om een nieuw artikel 1bis in te voegen in het koninklijk besluit van 1 september 2006.

- De Raad constateert dat één van de voorwaarden om onder de overgangsmaatregel te vallen, is dat de opleidingscyclus ten laatste moet aangevat zijn in het schooljaar 2006-2007 (nieuw artikel 1bis, 2°).

De leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen vinden dat de overgangsmaatregel hierdoor een te ruim toepassingsgebied krijgt.

Zij zijn van oordeel dat de overgangsmaatregel niet van toepassing mag zijn voor opleidingscycli die aangevat werden in het schooljaar 2006-2007, maar enkel voor opleidingscycli die in de voorgaande schooljaren werden aangevat en verschillende jaren omvatten.

Immers, het koninklijk besluit van 1 september 2006 dat het (wettelijk) maximum aantal uren betaald educatief verlof dat een werknemer per schooljaar kan nemen vermindert, trad reeds in werking op 1 september 2006 en voor werknemers die opleidingen aanvatten in het schooljaar 2006-2007 mag op deze besparingsmaatregel niet meer teruggekomen worden.

De leden die de werknemersorganisaties vertegenwoordigen vinden het (temporeel) toepassingsgebied van de overgangsmaatregel terecht aangezien veel werknemers reeds op 1 september 2006 afspraken gemaakt hadden met betrekking tot het betaald educatief verlof voor het lopende schooljaar.

- De Raad constateert dat de tekst van het nieuw artikel 1bis, in te voegen in het koninklijk besluit van 1 september 2006, niet volledig hetzelfde is in de Nederlandse en de Franse versie van het ontwerp van koninklijk besluit.

In de Nederlandse versie van het in te voegen artikel 1bis, 3°, a) wordt verwezen naar de situatie in de Vlaamse Gemeenschap : “opleiding in het secundair onderwijs of in sociale promotie die leidt, voor wat betreft de Vlaamse Gemeenschap, tot een diploma van hoger secundair onderwijs...”. In de Franse versie, daarentegen, wordt verwezen naar de situatie in de Franse Gemeenschap : “formation dans l’enseignement secondaire ou de promotion sociale qui mène, pour ce qui concerne la Communauté française, à un certificat de l’enseignement secondaire supérieur ...”.

De Raad wijst er op dat vanuit legistiek oogpunt de tekst van het koninklijk besluit in beide talen dezelfde moet zijn.

Hij heeft tijdens de commissiewerkzaamheden kennis genomen van het feit dat opleidingen in het secundair onderwijs of in sociale promotie in de Vlaamse Gemeenschap leiden tot een "diploma", terwijl in de Franse Gemeenschap een getuigschrift ("certificat") wordt uitgereikt. Het zal dus, wegens dit onderscheid qua benaming, nodig zijn in de tekst zowel naar de Vlaamse als de Franse Gemeenschap te verwijzen (en dit in de beide talen).
